

## 6. ZÁSoby

- 6.1 Charakteristika zásob
- 6.2 Účtování způsobem A o zásobách
- 6.3 Účtování způsobem B o zásobách

*Zásoby jsou definovány ve vyhlášce č. 500/2002 Sb., v aktuálním znění v **paragrafu 9**, postupy účtování pak v naleznete ve **standardu č. 015 Zásoby**.*

### 6.1 Charakteristika zásob

Zásobami jsou:

#### a) materiál

- suroviny, tj. základní materiál, který při výrobním procesu přechází zcela, nebo zčásti do výrobku, tvoří jeho podstatu,
- pomocné látky, které přecházejí také přímo do výrobku, netvoří však jeho podstatu (např. barvy, laky),
- látky, kterých je zapotřebí pro zajištění provozu účetní jednotky (např. mazadla, palivo, čisticí prostředky),
- náhradní díly,
- obaly a obalové materiály, pokud nejsou účtovány jako dlouhodobý majetek nebo zboží,
- další movité věci s dobou použitelnosti jeden rok a kratší bez ohledu na vyšší ocenění.

#### b) vlastní výroba

- nedokončená výroba – jsou to produkty, které prošly jedním nebo několika výrobními stupni a nejsou již materiálem, nejsou však dosud hotovým výrobkem, nedokončené výkony jiných činností, při nichž nevznikají hmotné produkty (např. nejčastěji v zemědělství),
- polotovary – odděleně evidované produkty, které dosud neprošly všemi výrobními stupni a budou dokončeny nebo zkompletovány do hotových výrobků v dalším výrobním procesu účetní jednotky,
- výrobky – představují věci vlastní výroby určené k prodeji nebo ke spotřebě uvnitř vlastní jednotky,
- zvířata – jedná se o mladá chovná zvířata, zvířata ve výkrmu a dále například kožešinová zvířata, ryby, včelstva, hejna slepic, kachen, krůt, perliček a hus na výkrm.

#### c) zboží

- jsou to movité věci nabyté za účelem prodeje, pokud účetní jednotka s těmito věcmi obchoduje,
- jsou to i výrobky vlastní výroby, které byly aktivovány a předány do vlastních prodejen,
- i nemovitosti, které účetní jednotka, jejímž předmětem činnosti je nákup a prodej nemovitostí, nakupuje za účelem prodeje a sama je nepoužívá, nepronajímá a neprovádí na nich technické zhodnocení.

#### d) poskytnuté zálohy na zásoby.

Pro účtování zásob je v účtové osnově vyčleněna účtová třída 1 – Zásoby, kde si vyznačíme konkrétní syntetické účty:

*111 – Pořízení materiálu*

*131 – Pořízení zboží*

Jedná se o kalkulační účty sloužící ke zjištění pořizovací ceny materiálu a zboží při způsobu A účtování o zásobách (viz podkapitola 6.2). Tyto účty při uzavírání účetních knih nevykazují žádný zůstatek!

*112 – Materiál na skladě*

*132 – Zboží na skladě a v prodejnách*

Dodávky materiálu a zboží je možné účtovat i přímo na tyto účty (tj. bez použití 111 nebo 131). Při způsobu A se zde účtuje nakoupený a převzatý materiál nebo zboží v pořizovacích cenách. Materiál nebo zboží vlastní výroby se zachycují ve vlastních nákladech. Při způsobu B (viz podkapitola 6.3) se zde účtuje pouze při uzavírání účetních knih.

*119 – Materiál na cestě*

*139 – Zboží na cestě*

Na těchto účtech se na konci roku vyúčtovávají faktury za dodávky materiálu nebo zboží, které účetní jednotka ještě nepřevzala.

*121 – Nedokončená výroba*

*122 – Polotovary vlastní výroby*

*123 – Výrobky*

*124 – Zvířata*

Při způsobu účtování A se na těchto účtech zachycuje stav a pohyb uvedených druhů zásob ve vlastních nákladech. Při způsobu B se na nich účtuje pouze při uzavírání účetních knih.

*151 - Poskytnuté zálohy na zásoby*

Na tomto účtu se zachycuje stav a pohyb poskytnutých záloh na nákup zásob. Účetní jednotka může do svého účtového rozvrhu poskytnuté zálohy na zásoby zařadit i jiným způsobem, např. 115 – Poskytnuté zálohy na materiál, 135 – Poskytnuté zálohy na zboží apod.

## 6.2 Účtování způsobem A o zásobách

V průběhu účetního období se účtují jako samostatné operace všechny přírůstky (nákupy) a všechny úbytky (spotřeby). Všechny složky pořizovací ceny materiálu se účtují:

| <b>Má dáti</b> | <b>Dal</b>                     |
|----------------|--------------------------------|
| 111            | 321 nebo 211 nebo 621 nebo 622 |

Převzetí materiálu na sklad se zaúčtuje:

| <b>Má dáti</b> | <b>Dal</b> |
|----------------|------------|
| 112            | 111        |

Úbytky materiálu se účtují:

| <b>Má dáti</b>        | <b>Dal</b> |
|-----------------------|------------|
| 501 nebo 542 nebo 549 | 112        |

Analogicky u zboží:

|          | <b>Má dáti</b> | <b>Dal</b>            |
|----------|----------------|-----------------------|
| Pořízení | 131            | 321 x 211 x 621 x 622 |
| Převzetí | 131            | 131                   |
| Úbytek   | 504 x 549      | 132                   |

Pokud se bude účtovat v rámci nákupu či prodeje i DPH, musíme ho účtovat prostřednictvím účtu 343. DPH u plátců nevstupuje do hodnoty materiálu či zboží!

|                    | <b>Má dáti</b> | <b>Dal</b> |
|--------------------|----------------|------------|
| Pořízení – bez DPH | 111            | 321        |
| DPH                | 343            | 321        |
| Prodej – bez DPH   | 311            | 604        |
| DPH                | 311            | 343        |

Koncem roku může dojít k případům, že účetní jednotka obdrží fakturu od dodavatele za zboží nebo materiál, ale dodávka do konce roku nebude převzata na sklad. A vzhledem k tomu, že víme, že účet 111 nesmí mít zůstatek, účtujeme:

| <b>Má dáti</b> | <b>Dal</b> |
|----------------|------------|
| 119            | 111        |
| 139            | 131        |

Může nastat i opačný případ, že naopak účetní jednotka převezme na sklad dodávku, ale do konce účetního období neobdrží fakturu, tj. nemůže vyúčtovat závazek vůči dodavatelům – použije místo 321 účet 389 – Dohadné účty pasivní.

| <b>Má dáti</b> | <b>Dal</b> |
|----------------|------------|
| 111            | 389        |
| 131            | 389        |

Při účtování zásob vlastní výroby musíme mít na paměti, že souvztažnou skupinou ke skupině 12 je skupina 61, a to nejen při přírůstcích, ale i při úbytcích (mimo manka nad normu):

|                     | <b>Má dáti</b> | <b>Dal</b> |
|---------------------|----------------|------------|
| Přírůstky zásob     | 121            | 611        |
|                     | 122            | 612        |
|                     | 123            | 613        |
|                     | 124            | 614        |
| Úbytky těchto zásob | 611            | 121        |
|                     | 612            | 122        |
|                     | 613            | 123        |
|                     | 614            | 124        |
| Manko nad normu     | 549            | Skupina 12 |

### 6.3 Účtování způsobem B o zásobách

V průběhu účetního období se složky pořizovací ceny nakupovaných zásob účtují přímo do nákladů:

| <b>Má dáti</b> | <b>Dal</b>                     |
|----------------|--------------------------------|
| 501 nebo 504   | 321 nebo 211 nebo 621 nebo 622 |

Při uzavírání účetních knih se počáteční zůstatky účtů 112 a 132 převedou:

| <b>Má dáti</b> | <b>Dal</b> |
|----------------|------------|
| 501            | 112        |
| 504            | 132        |

Stav zásob na skladě podle inventarizace a skladové evidence (tj. zůstatek ke konci období) se zaúčtuje:

| <b>Má dáti</b> | <b>Dal</b> |
|----------------|------------|
| 112            | 501        |
| 132            | 504        |

Účtování vlastní výroby ve způsobu B je obdobné jako u materiálu nebo zboží. V průběhu účetního období se v účtové skupině 12 neprovádějí žádné účetní zápisy a vynaložené náklady na výrobu se běžně účtují na příslušných účtech účtové třídy 5.

Při uzavírání účetních knih se počáteční zůstatky zásob ze skupiny 12 převedou na účty ve skupině 61.

| <b>Má dáti</b> | <b>Dal</b> |
|----------------|------------|
| Skupina 61     | Skupina 12 |

Stav zásob podle inventarizace se pak zaúčtuje:

| <b>Má dáti</b> | <b>Dal</b> |
|----------------|------------|
| Skupina 12     | Skupina 61 |

Při uplatnění způsobu B je zvláště nutné vést skladovou evidenci na analytických účtech, aby bylo možné zjistit a prokázat stav zásob v průběhu účetního období a složky pořizovací ceny.

Opakovací příklad na zásoby:

|     |     |   |         |     |     |
|-----|-----|---|---------|-----|-----|
| 1.  | FAD | Dodavatelská faktura za materiál (zp. A)                        | 90.000  | 111 | 321 |
| 2.  | VÚD | Vnitropodniková faktura za přepravu materiálu vlastním vozidlem | 20.000  | 111 | 622 |
| 3.  | VÚD | Převzetí materiálu na sklad                                     | 110.000 | 112 | 111 |
| 4.  | FAD | Dodavatelská faktura za zboží                                   | 119.000 |     |     |
|     |     | a) cena pořízení  | 100.000 | 131 | 321 |
|     |     | b) 19 % DPH   | 19.000  | 343 | 321 |
| 5.  | BV  | Úhrada faktury za zboží   | 119.000 | 321 | 221 |
| 6.  | VÚD | Spotřeba materiálu dle výdejen                                  | 30.000  | 501 | 112 |
| 7.  | VÚD | Inventarizace   |         |     |     |
|     |     | a) manko na materiálu v rámci normy                             | 4.000   | 501 | 112 |
|     |     | b) manko na zboží nad normu                                     | 2.000   | 549 | 132 |
|     |     | c) přebytek náhradních dílů                                     | 1.000   | 112 | 648 |
| 8.  | VÚD | Vyúčtování nevyfakturované dodávky materiálu                    | 25.000  | 111 | 389 |
| 9.  | FAV | Prodej nepotřebného materiálu                                   | 30.000  | 311 | 642 |
| 10. | VÚD | Vyskladnění prodaného materiálu v ocenění skladní cenou         | 28.000  | 542 | 112 |

## **7. DLOUHODOBÝ MAJETEK**

- 7.1 Charakteristika dlouhodobého majetku
- 7.2 Pořizování dlouhodobého majetku
- 7.3 Odpisy dlouhodobého majetku
- 7.4 Vyřazení dlouhodobého majetku

*Dlouhodobý majetek je definován ve vyhlášce č. 500/2002 Sb., v aktuálním znění, v paragrafu 7a 8, postupy účtování pak ve standardech 013 a 014.*

### **7.1 Charakteristika dlouhodobého majetku**

Dlouhodobým majetkem je dlouhodobý nehmotný majetek (DNM), dlouhodobý hmotný majetek (DHM) a dlouhodobý finanční majetek (DFM).

#### 7.1.1 Dlouhodobý nehmotný majetek

Dlouhodobý nehmotný majetek obsahuje zejména zřizovací výdaje, nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software, ocenitelná práva a goodwill s dobou použitelnosti delší než 1 rok a od výše ocenění určené účetní jednotkou<sup>1</sup>, při splnění povinností stanovených zákonem, zejména respektováním principu významnosti a věrného a poctivého zobrazení majetku. Dobou použitelnosti se rozumí doba, po kterou je majetek využitelný nebo uchovatelný pro další činnost nebo může sloužit jako podklad nebo součást zdokonalovaných nebo jiných postupů a řešení včetně doby ověřování nehmotných výsledků.

Za dlouhodobý nehmotný majetek se dále považuje i technické zhodnocení od částky stanovené zákonem o daních z příjmů (40 000 Kč), a to při splnění určitých povinností.

Syntetické účty zřízené v rámci skupiny mohou být

010 – Dlouhodobý nehmotný majetek

Tento účet je souhrnný pro celou skupinu. Nebo může účetní jednotka zřizovat syntetické účty ke každému druhu nehmotného majetku zvlášť, např.:

*011 – Zřizovací výdaje*

Zřizovacími výdaji se rozumí souhrn výdajů vynaložených na založení účetní jednotky do okamžiku jejího vzniku, zejména soudní a správní poplatky, výdaje na pracovní cesty, odměny za zprostředkování a poradenské služby a nájemné. Zřizovací výdaje se odpisují po dobu pěti let. Zřizovacími výdaji nejsou zejména výdaje na pořízení dlouhodobého majetku a zásob, na reprezentaci nebo výdaje související s přeměnou společnosti na družstvo.

*012 – Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje*

Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje jsou výsledky úspěšně provedených prací, které nejsou předmětem průmyslových a jiných ocenitelných práv. Na tomto účtu se účtují, pokud jsou vytvořeny vlastní činností za účelem obchodování s nimi anebo nabyty od jiných osob.

*013 – Software*

Software se zachycuje, pokud byl nakoupen samostatně, tj. není součástí dodávky hardware, nebo byl vytvořen vlastní činností.

---

<sup>1</sup> V zákone o daních z příjmů je určena vstupní cena 60 000 Kč, s výjimkou goodwillu.

#### *014 – Ocenitelná práva*

Na tomto účtu se účtují zejména předměty průmyslového a obdobného vlastnictví, výsledky duševní tvůrčí činnosti a práva podle zvláštních právních předpisů, pokud byly vytvořeny vlastní činností za účelem obchodování s nimi a nebo byly nabyty od jiných osob.

#### *017 – Goodwill*

Goodwillem se rozumí kladný nebo záporný rozdíl mezi oceněním podniku nebo jeho částí ve smyslu obchodního zákoníku, nabytého zejména koupí, vkladem nebo oceněním majetku a závazků v rámci přeměn společnosti, s výjimkou změny právní formy, a souhrnem jeho individuálně přeceněných složek majetku sníženým o převzaté závazky. Goodwill se odpisuje rovnoměrně 60 měsíců od nabytí podniku nebo jeho části nebo od rozhodného dne přeměny do nákladů. Záporný goodwill se odpisuje do výnosů.

#### *019 – Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek*

Na tento účet se zachycují takové položky nehmotných aktiv, které nelze zařadit na výše uvedené účtu.

### 7.1.2 Dlouhodobý hmotný majetek

Dlouhodobý hmotný majetek může být buď odpisovaný nebo neodpisovaný:

- a) dlouhodobý majetek hmotný **odpisovaný**

#### *021 - Stavby*

Na uvedený účet jsou bez ohledu na výši ocenění a dobu použitelnosti zachycovány:

- stavby včetně budov, důlní díla a důlní stavby pod povrchem, vodní díla a další stavební díla podle zvláštních právních předpisů,
- otvírky lomů, pískoven a hlínišť,
- technické rekultivace, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak,
- byty, nebytové prostory vymezené jako jednotky podle zvláštního právního předpisu.

#### *022 – Samostatné movité věci a soubory movitých věcí*

Samostatné movité věci a soubory movitých věcí představují:

- předměty z drahých kovů bez ohledu na výši ocenění,
- samostatné movité věci a soubory movitých věcí se samostatných technickoekonomickým určením s dobou použitelnosti delší než jeden rok a od výše ocenění určené účetní jednotkou<sup>2</sup>, a to při splnění povinností stanovených zákonem, zejména respektováním principu významnosti a věrného a poctivého zobrazení majetku.

#### *025 – Pěstitelské celky trvalých porostů*

Za pěstitelské celky trvalých porostů jsou považovány:

- ovocné stromy nebo ovocné keře vysázené na souvislém pozemku o výměře nad 0,25 ha v hustotě nejméně 90 stromů nebo 1 000 keřů na 1 ha,
- trvalý porost vinic a chmelnic bez nosných konstrukcí.

---

<sup>2</sup> Zákon o daních z příjmů považuje za tuto hranici 40 000 Kč.

#### *026 – Základní stádo a tažná zvířata*

Základní stádo a tažná zvířata tvoří bez ohledu na výši ocenění plemenná zvířata kategorií skotu, koní, prasat, ovcí, koz a hus.<sup>3</sup> Položka obsahuje též koně (např. tažné a dostihové, a dále zejména osly, muly a mezky).

#### *027 – Oceňovací rozdíl k nabytému majetku*

Oceňovací rozdíl k nabytému majetku obsahuje kladný (aktivní) nebo záporný (pasivní) rozdíl mezi oceněním podniku nebo jeho části nabytého zejména koupí, vkladem nebo oceněním majetku a závazků v rámci přeměn společnosti, s výjimkou změny právní formy, a souhrnem ocenění jeho jednotlivých složek majetku v účetnictví prodávající, vkládající nebo zanikající účetní jednotky sníženým o převzaté závazky.

#### *029 – Ostatní dlouhodobý hmotný majetek*

Tento účet slouží pro zachycení takových položek hmotných aktiv, které nelze zařadit na výše uvedené účty.

Účtová osnova řadí do dlouhodobého hmotného majetku i pozemky, umělecká díla, sbírky, movité kulturní památky, předměty kulturní. Tyto složky dlouhodobého majetku se neodpisují. Tomu odpovídá i členění majetku na odpisovaný a neodpisovaný.

#### b) dlouhodobý hmotný majetek **neodpisovaný**

##### *031 – Pozemky*

Na uvedený účet se zachycují pozemky bez ohledu na výši ocenění, pokud nejsou zbožím.

##### *032 – Umělecká díla a sbírky*

Na tomto účtu se účtují výtvarná díla a umělecké předměty, pokud nejsou součástí stavebních objektů.

#### 7.1.3 Dlouhodobý finanční majetek

##### 06 – Dlouhodobý finanční majetek

*061 – Podílové cenné papíry a podíly v podnicích s rozhodujícím vlivem*

*062 – Podílové cenné papíry a podíly v podnicích pod podstatným vlivem*

*063 – Realizovatelné cenné papíry a podíly*

*065 – dlužné cenné papíry držené do splatnosti (včetně směnky k inkasu)*

*066 – Půjčky podnikům ve skupiny*

*067 – Ostatní půjčky*

*069 – Ostatní dlouhodobý finanční majetek*

V této skupině se sledují cenné papíry nakoupené za účelem dlouhodobého vlastnictví.

Odděleně se sledují cenné papíry zabezpečující:

- rozhodující vliv (účet 061) – podnik v vlastní větší než 50 % podíl na základním kapitálu jiného podniku nebo má rozhodující vliv zakotven ve smlouvě,
- podstatný vliv (účet 062) – podnik vlastní 20 – 50 % podíl na základním kapitálu.

Jako dlouhodobý finanční majetek se evidují i půjčky poskytnuté podnikem, které mají dlouhodobý charakter, tj. dobu splatnosti delší než jeden rok.

---

<sup>3</sup> Rozhodnutím účetní jednotky sem patří též zvířata základního stáda jiných hospodářsky využívaných chovů, např. muflonů, daňků, jelenů a pštrosů.



#### 7.1.4 Ostatní účtové skupiny k dlouhodobému majetku

04 – Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek a pořizovaný dlouhodobý finanční majetek

040 – Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek a pořizovaný dlouhodobý finanční majetek

*041 – Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek*

*042 – Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek*

*043 – Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek*

Účty zavedené v rámci účtové skupiny 04 jsou kalkulačními účty pro sledování všech složek pořizování ceny nehmotného, hmotného a finančního majetku. Na těchto účtech se účtují náklady vynaložené na pořízení majetku do uvedení do stavu způsobilého k užívání.

Uvedení do stavu způsobilého k užívání se u dlouhodobého nehmotného majetku rozumí dokončení pořizovaného majetku a splnění stanovených funkcí a povinností stanovených právními předpisy pro jeho užívání. Obdobně se postupuje v případě technického zhodnocení.

U dlouhodobého hmotného majetku se uvedením do stavu způsobilého k užívání rozumí dokončení věci a splnění technických funkcí a povinností stanovených zvláštními předpisy pro užívání (způsobilost k provozu). Obdobně se postupuje v případě technického zhodnocení. Toto ustanovení se nepoužije v případě nabytých věcí, které před nabytím byly uvedeny do stavu způsobilého k užívání a nevyžadují montáž u nabyvatele.

05 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek

050 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek

*051 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek*

*052 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek*

*053 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek*

Uvedené účty mají charakter pohledávek – evidence záloh poskytnutých dodavatelům na dodávky majetku ve třídě 0 je důležitá pro informace o očekávaném zvýšení této složky aktiv.

07 – Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku (ke skupině 01)

08 – Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku (ke skupině 02)

Odpisování dlouhodobého majetku je zavedeno jako tzv. nepřímé odpisování, kdy se nesnižuje přímo ocenění majetku na účtech majetku (ve skupině 01 nebo 02), ale zachycovány odděleně odepsané částky jako oprávky. Oprávky představují sumu odpisů – částek, které již byly zahrnuty do nákladů, trvalé snížení hodnoty majetku v důsledku jeho používání.

09 – Opravné položky k dlouhodobému majetku

Opravné položky k majetku představují přechodné snížení hodnoty aktiva, jsou vyčíslovány na základě inventarizace.

## Oceňování dlouhodobého majetku

Cenou hmotného a nehmotného majetku, v níž je evidován v účetnictví, se rozumí:

- a) pořizovací cena, je-li majetek pořízen úplatně,
- b) vlastní náklady, je-li pořízen nebo vyroben ve vlastní režii,
- c) reprodukční pořizovací cena zjištěná podle zvláštních předpisů.

Pořizovací cena je cena, za níž byl majetek pořízen, a náklady s jeho pořízením související.

Do pořizovací ceny majetku tedy **vstupují** např. náklady na:

- přípravu a zabezpečení pořizovaného majetku, zejména odměny za poradenské služby a zprostředkování, správní poplatky, platby za poskytnuté záruky a otevření akreditivu, expertízy, patentové rešerše a předprojektové přípravné práce,
- úroky, zejména z úvěru souvisejících s pořízením majetku, pokud tak účetní jednotka rozhodne,
- vyřazení stávajících staveb nebo jejich částí v důsledku nové výstavby (zůstatkové ceny vyřazených staveb nebo jejich částí a náklady na vyřazení tvoří součást nákladů na novou výstavbu),
- zkoušky před uvedením majetku do stavu způsobilého k užívání. Vzniknou-li při zkouškách použitelné výrobky nebo výkony, jsou výnosy z těchto výrobků nebo výkonů součástí provozních výnosů a náklady na ně (bez odpisů) součástí provozních nákladů. Zkouškami nejsou záběh a osvojení, které jako počáteční vícenáklady zahajované výroby jsou součástí nákladů po uvedení majetku do stavu způsobilého k užívání,
- doprava, montáž, clo atd.,
- úhradu podílu na oprávněných nákladech provozovatele přenosové soustavy spojených s připojením a zajištěním požadovaného příkonu, dodávky plynu, nebo tepelné energie.

Do pořizovací ceny se **nezahrnuje**:

- opravy a údržba (opravou se odstraňují účinky částečného fyzického opotřebení nebo poškození za účelem uvedení do předchozího nebo provozuschopného stavu – uvedením do provozuschopného stavu se rozumí provedení opravy i s použitím jiných než původních materiálů, dílů, součástí nebo technologií, pokud tím nedojde k technickému zhodnocení. Údržbou se rozumí soustavná činnost, kterou se zpomaluje fyzické opotřebení a předchází poruchám a odstraňují se drobnější závady).
- Náklady nájemce na uvedení najatého majetku do předchozího stavu,
- Daně spojené s pořízením dlouhodobého majetku, které zákon o daních z příjmů neuznává za výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů, a dále daň z převodu nemovitosti,
- Kurzové rozdíly,
- Smluvní pokuty a úroky z prodlení, popřípadě jiné sankce ze smluvních vztahů,
- Nájemné za stavební pozemek, na kterém probíhá výstavba,
- Náklady na přípravu pracovníků pro budované provozy a zařízení a vybavení pořizovaného majetku zásobami,
- Náklady spojené s přípravou a zabezpečením výstavby vzniklé po uvedení pořizovaného dlouhodobého majetku do užívání.

Vlastní náklady jsou veškeré přímé náklady, nepřímé náklady bezprostředně související s vytvořením dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku vlastní činností (výrobní režie), popř. nepřímé náklady správního charakteru, pokud vytvoření majetku přesahuje období jednoho účetního období.

Reprodukční pořizovací cena je cena, za kterou by byl majetek pořízen v době, kdy se o něm účtuje. Reprodukční pořizovací cenou se oceňuje:

- dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek nabytý darování,
- dlouhodobý nehmotný majetek vytvořený vlastní činností, pokud je reprodukční cena nižší než vlastní náklady,
- dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek nově zjištěný,
- majetek neodpisovaný se souvztažným zápisem na účtu 413 – Ostatní kapitálové fondy,
- dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek vložený, který není oceněn podle společenské smlouvy nebo zakladatelské listiny,
- majetek pořízený směnou, pokud ve smlouvě není cena sjednána,
- dlouhodobý hmotný majetek bezúplatně pořízený z finančního leasingu.

Ocenění jednotlivého dlouhodobého nehmotného majetku a odpisovaného dlouhodobého hmotného majetku se zvyšuje o technické zhodnocení, k jehož účtování a odpisování je oprávněn vlastník. V případě finančního leasingu se pořizovací cena majetku převzatého uživatelem do vlastnictví zvýší o technické zhodnocení odpisovaného uživatelem v průběhu užívání a pokračuje se v odpisování z takto zvýšené pořizovací ceny. Finančním leasingem se pro účely této vyhlášky rozumí pořízení dlouhodobého nebo drobného hmotného majetku způsobem, při kterém se po uplynutí nebo v průběhu sjednané doby úplatného užívání majetku uživatelem převádí vlastnictví majetku z vlastníka na uživatele a uživatel do převodu vlastnictví, hradí platby za nabytí majetku v rámci nákladů.

Ocenění dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku a technického zhodnocení se sníží o dotaci poskytnutou na pořízení majetku a o dotaci na úhradu úroků zahrnovaných do ocenění majetku. Za dotaci se považují bezúplatná plnění přímo nebo zprostředkovaně poskytnutá podle zvláštních právních předpisů ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv, Národního fondu, ze státních fondů, z rozpočtů územních samosprávných celků na stanovený účel. Z dotaci se rovněž považují bezúplatná plnění poskytnutá účetním jednotkám na stanovený účel ze zahraničí z prostředků Evropského společenství, nebo z veřejných rozpočtů cizího státu a granty poskytnuté podle zvláštního právního předpisu. Dotaci se rovněž rozumí prominutí částí poplatků, pokud to právní předpis umožňuje a příslušný orgán stanovil prominutou část poplatků za dotaci.

Dlouhodobý hmotný majetek pořízený směnnou smlouvou se ocení pořizovací cenou, jsou-li ceny ve smlouvě sjednány, nebo reprodukční pořizovací cenou, nejsou-li ceny ve smlouvě sjednány.

## 7.2 Pořizování dlouhodobého majetku

Majetek může být pořízen koupí, darem, vytvořením vlastní činností nebo převodem do podniku z osobního vlastnictví podnikatele nebo společníka. Účetně se operace pořízení zachycuje na:

| <b>Má dáte</b> | <b>Dal</b>  |
|----------------|---|
| 04x            | 321 x 211 x 623 x 624 (vlastní činností) x 413 (u daru) |

Při uvedení do používání se majetek převede v pořizovací ceně:

| <b>Má dáti</b>  | <b>Dal</b> |
|-----------------|------------|
| 01x x 02x x 06x | 04x        |

### 7.3 Odpisování dlouhodobého majetku

Účetní odpisování majetku

Výdaje vynaložené na pořízení dlouhodobého majetku (hmotného i nehmotného) nelze promítnout do nákladů v roce pořízení majetku, protože je majetek dlouhodobé povahy, postupně se z jeho hodnoty zahrnují určité částky do nákladů (opisy). Odpisováním se tedy rozumí postupné snižování hodnoty dlouhodobého majetku v průběhu jeho používání.

Zákon o účetnictví stanoví, že si účetní jednotka sestaví odpisový plán, podle kterého postupuje při vyčíslování odpisů. Sazby odpisů si stanoví účetní jednotka sama, např. podle předpokládané doby použitelnosti majetku, nebo ve vztahu k výkonu (např. u dopravních prostředků). Vypočtené odpisy se zaokrouhlují na celé koruny nahoru.

Pozor! Musíme odlišovat účetní odpisy od daňových odpisů.

Stanovení účetních odpisů vychází z rozhodnutí organizace, slouží k reálnému zobrazení skutečnosti, má poskytnout vedení firmy důležité informace o nákladech.

Pro účely daňové je nutné počítat se závazně stanovenou výší daňových odpisů, které stanoví jsou stanoveny zákonem o daních z příjmů.

Účetní odpisy se účtují:

| <b>Má dáti</b> | <b>Dal</b> |
|----------------|------------|
| 551            | 07x x 08x  |

### 7.4 Vyřazování dlouhodobého majetku

Dlouhodobý majetek se vyřazuje z důvodu prodeje, likvidace, bezúplatného převodu (darování), v důsledku manka nebo škody a přeražení z podnikatelské činnosti do osobního užívání podnikatele.

Při vyřazování dlouhodobého majetku se účtuje cena, v níž je majetek evidován, na:

| <b>Má dáti</b> | <b>Dal</b> |
|----------------|------------|
| 07x x 08x      | 01x x 02x  |

Dále se zkoumá, zda byl majetek plně odepsán, tj. zda se suma opravek rovná ceně, v níž je majetek evidován. Pokud není zcela odepsán, vypočítává se zůstatková cena:

Zůstatková cena = pořizovací cena – oprávk

Zůstatková cena dlouhodobého majetku, který není plně odepsán, se vyúčtuje na:

| <b>Má dáti</b>   | <b>Dal</b> |
|--|------------|
| 541 (prodej) x 551 (likvidace) x 549 (manka, škody) x 543 (darování) x 491 | 07x x 08x  |

Dlouhodobý majetek – opakovací příklad

| Č.  | Doklad | Text  | Kč                       | Má<br>dátí | Dal        |
|-----|--------|---|--------------------------|------------|------------|
| 1.  | FAD    | Za výrobní linku – bez DPH<br>DPH 19 %<br>Celkem                                    | 872.600,-                | 042<br>343 | 321<br>321 |
| 2.  | VBU    | Úhrada pojistného při přepravě linky  | 8.726,-                  | 042        | 221        |
| 3.  | VÚD    | Přeprava výrobní linky  | 14.450,-                 | 042        | 622        |
| 4.  | FAD    | Za školení pracovníků na novou výrobní linku<br>DPH 5 %<br>Celkem                   | 15.100,-<br>755,-        | 518<br>343 | 321<br>321 |
| 5.  | VÚD    | Převzetí výrobní linky do evidence  | 895.776,-                | 022        | 042        |
| 6.  | VPD    | Nákup softwaru<br>DPH 5 %<br>Celkem   | 70.000,-<br>1.400,-      | 041<br>343 | 211<br>211 |
| 7.  | VÚD    | Zařazení softwaru do evidence   | 70.000,-                 | 013        | 041        |
| 8.  | FAV    | Za prodaný počítač<br>DPH 19 %<br>Celkem  | 20.000,-                 | 311<br>311 | 641<br>343 |
| 9.  | VÚD    | Vyřazení počítače z evidence<br>- zůstatkové ceně<br>- vstupní cena                 | 25.000,-<br>50.500,-     | 541<br>082 | 082<br>022 |
| 10. | VÚD    | Vyřazení budovy z evidence v důsledku<br>požáru – zůstatková cena<br>- vstupní cena | 367.900,-<br>1.824.000,- | 549<br>081 | 081<br>021 |
| 11. | VÚD    | Pojišťovna oznámila náhradu škody   | 320.000,-                | 378        | 648        |

Zaúčtujte následující účetní případy:

| Č. | Doklad | Text   | Kč      | Má<br>dátí | Dal |
|----|--------|--|---------|------------|-----|
| 1. | FAD    | Dodavatelská faktura za výrobní linku          | 260.000 | 042        | 321 |
| 2. | FAD    | Dodavatelská faktura za přepravu výrobní linky | 40.000  | 042        | 321 |
| 3. | VPD    | Pojištění přepravy – placeno hotově            | 5.000   | 042        | 211 |
| 4. | FAD    | Dodavatelská faktura za montáž linky           | 32.000  | 042        | 321 |
| 5. | VÚD    | Převedení linky do užívání                     | 337.000 | 022        | 042 |
| 6. | FAV    | Vystavená faktura odběrateli za prodej pily    | 27.000  | 311        | 641 |
| 7. | VÚD    | Vyřazení pily ve vstupní ceně                  | 45.000  | 082        | 022 |
| 8. | VÚD    | Vyřazení pily v ceně zůstatkové                | 30.000  | 541        | 082 |